

زن در چشم پیامبر ﷺ

پژوهشی درباره‌ی رفتارشناسی پیامبر ﷺ با زنان

ناهد طیبی

طیبی، ناهید، ۱۳۴۳ -

زن در چشم پیامبر ﷺ: پژوهشی درباره رفتارشناسی پیامبر ﷺ

با زنان / ناهید طیبی. - قم:

بهشت بینش، ۱۳۸۵.

۲۴۴ ص

کتابنامه: ص ۲۴۴؛ همچنین به صورت زیر نویس.

شابک: ۹ - ۰۹ - ۷۸۷۷ - ۹۶۴

۱. محمد. پیامبر اسلام ﷺ، ۵۳، قبل از هجرت - ۱۱ ق. نظریه

درباره زن ۲. زنان در اسلام الف. عنوان

۸ ز ۹ ط / ۱۷۲ / ۱۷۲۳۰ BP

زن در چشم پیامبر ﷺ

ناشر	*	انتشارات بهشت بینش
نویسنده	*	ناهید طیبی
طرح جلد	*	فاطمیما گرافیک اصفهان
نوبت چاپ	*	اول / بهمن ۱۳۸۵
تعداد	*	۳۰۰۰ جلد
چاپ	*	بهمن
قیمت	*	۱۹۰۰۰ ریال

انتشارات بهشت بینش: قم، بلوار امین، کوی صادقیه، حکمت ۳، پلاک ۱۴.

تلفن: ۸۸۶۸۵۸۵ (۰۲۵۱) - همراه: ۱۴۸۹ ۰۹۱۲۳۵۱

E-Mail: Behesht binesh @ nonvar.com

همه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است.

فهرست مطالب

.....	طلیحه	۱۱
.....	فصل اول کلیات	۱۳
.....	طرح مسأله	۱۵
.....	ضرورت و اهداف بحث	۱۶
.....	پیشینه‌ی پژوهش	۱۷
.....	امتیازات نوشتار حاضر:	۱۹
.....	درآمدی بر روش و منش نبوی	۲۱
.....	الف. شواهد رفتاری (سیره نبوی)	۲۱
.....	ب. شواهد گفتاری (سخن نبوی)	۲۲
.....	تفاوت عفو و صفح	۲۷
.....	درآمدی بر جامعه‌شناسی عصر جاهلی و جایگاه زن	۲۸
.....	زن در سیره و سخن پیامبر ﷺ	۳۳
.....	پیامبر و مشورت با زنان	۳۶

فصل دوم: پیامبر، دختران و فرهنگ مهرورزی ۳۱

- ۴۴ اُمّاتة، دختر ابوالعاص بن ربیع
- ۴۶ عُمَارَة، دختر حمزه سیدالشهداء
- ۴۹ حُبَیْش، نو عروس بنو جَذِیْمَة
- ۵۵ اُمّیّة، دختر قیس بن اَبی الصّلتِ غِفاری
- ۵۶ اُمّ خَالِد
- ۵۷ زَیْنَب، دختر ابوسَلَمَة
- ۵۸ دختران و انتخاب همسر
- ۵۸ خُتُساء، دختر خِذام انصاری
- ۶۱ پیامبر و حقوق دختران

فصل سوم: پیامبر و رفتار با همسران ۶۳

- ۶۶ سخنی درباره‌ی تعدد زوجات پیامبر ﷺ
- ۷۲ نکته‌ی پایانی
- ۷۳ رفتار پیامبر با همسران
- ۷۵ مَارِیَة قُبَیْطِیّه (یا عایشه) و جریان افک
- ۸۰ زَیْنَب بنت جَحْش
- ۸۳ اَسْمَاء بنت نُعْمان
- ۸۷ ریحانه بنت زید
- ۸۸ صفیه، دختر بشامة بن نضلة
- ۸۸ اُمّ شَرِیک

فصل چهارم: پیامبر ﷺ، زن و فرهنگ تکریم اسیر ۹۱

- جُویریّه، دختر حارث بن اُبی ضرار ۹۴
- صَفِیّه، دختر حُیّ بن اَخْطَب ۹۸
- سَقّانه، دختر حاتم طائی ۱۰۵
- جاریه، دختر اُمّ قُرَظَه ۱۰۹

فصل پنجم: پیامبر و زنان خطاکار ۱۱۳

- هند، دختر عُبَیّه و همسر ابوسفیان ۱۱۶
- زینب، همسر سلام بن مشکم ۱۲۰
- ام حکیم، همسر عِکْرَمَه بن ابی جهل ۱۲۲
- ساره مغنّیه (آوازه خوان) ۱۲۴
- تفاوت ساره و مغنیه های ابن اخطل ۱۲۹
- امّ ابی هریره ۱۳۰
- زن زناکار ۱۳۱
- کثیره دختر ابوسفیان ۱۳۲
- پیامبر ﷺ، زنان و رفتارهای قهرآمیز ۱۳۳
- بُنانه، همسر حَکَم قُرظی ۱۳۳
- عَصْماء، دختر مروان ۱۳۳
- فاطمه مخزومیه ۱۳۵

فصل ششم: پیامبر ﷺ، زنان و مصائب ۱۳۹

- اسماء بنت عُمَیس ۱۴۲
- سُبیعه، دختر حارث ۱۴۷

۱۴۸	صفیه، دختر عبدالمطلب
۱۵۰	أم کلثوم، دختر عقیبة بن ابی مُعیط
۱۵۵	همسر سعد بن ربیع
۱۵۹	تحلیل دو گزارش
۱۶۰	فُرَیْعَةُ بنت مالک
۱۶۱	ام حَرام و ام سُلیم انصاری
۱۶۳	ام ربیع
۱۶۳	أم اسحاق غَنَوِیَه
۱۶۴	أُنَیْسَة دختر عَدی
۱۶۴	فارعه، کبشه و ضبّه

فصل هفتم: پیامبر، زن و حقوق زوجین ۱۶۷

۱۷۰	حَولاء (زینب) عطر فروش
۱۷۳	حولاء بنت تویث
۱۷۳	خَوَلَة (= حوله) بنت حکیم
۱۷۵	جَمِیلَة بنت سَلُول
۱۷۶	همسر عبد الله بن اُنَیس
۱۷۷	سُعاد دختر سَلَمَة بن زُهَیر
۱۷۷	خَوّاء، دختر زید بن سَکَن بن کُرَیز
۱۷۸	خُمَنة دختر جَعَش
۱۷۹	خَوَلَة دختر ثَعَلَبَة بن أَصْرَم
۱۸۰	اسماء بنت یزید بن سَکَن

۱۸۱	 ام سُلَیم، دختر ولحان.
۱۸۲	 قَشْرَة دختر رَواس
۱۸۳	 کتک زدن زنان و رفتار پیامبر ﷺ
۱۸۳	 حَبِیْبَة بنت سَهْل
۱۸۵	 همسر ولید بن عقیقه
۱۸۵	 حمایت از زنان آسیب‌پذیر (زنان مطلقه)

فصل هشتم: پیامبر، زنان، حریم‌ها و حرمت‌ها ۱۸۹

۱۹۱	 حَلِیمَه
۱۹۳	 شَمِیماء
۱۹۴	 زَینَب، دختر رسول خدا
۱۹۷	 اُمّ هانی دختر ابوطالب
۲۰۱	 رَقیقَه دختر خُوَیْلِد (خواهر خدیجه رضی الله عنها)
۲۰۱	 اُمَیمَه دختر رقیقه
۲۰۲	 درّه دختر ابولهب
۲۰۴	 اُمّ اَیْمَن
۲۰۶	 اُمّ زفر
۲۰۶	 مَحْیَا، دختر خالد بن سنان
۲۰۶	 اُمّ سُنْبُلَة
۲۰۷	 ام سائب
۲۰۷	 عُمَرَة الرَّابِعَه
۲۰۷	 اُمّ وَرَقَة

فصل نهم: پیامبر، زنان، اشتغال و دانش‌اندوزی ۲۱۱

۲۱۳	 اُمّ رَعْلَة
۲۱۴	 قَيْلَة ام أنمار
۲۱۴	 رَيْطَة، دختر عبدالله
۲۱۵	 اُمّ سَنان
۲۱۶	 خولة بنت قيس
۲۱۶	 رُقَيْدَة اسلميه
۲۱۷	 شفا (لیلی) دختر عبدالله
۲۱۸	 سلامة الصَّبِيَة
۲۱۹	 ● حرف آخر؛ دو گزارش، دو تحلیل
۲۱۹	 زنانی که سهم یک مرد را در خیر گرفتند
۲۲۰	 تغییر محور دیدگاه‌ها نسبت به زن
۲۲۲	 نتیجه‌گیری
۲۲۳	 فهرست منابع و مآخذ

طلیحه

انسان به لحاظ ماهیت، موجودی متفکر و تحلیل‌گر است و به لحاظ موقعیت اجتماعی خویش همواره غایت‌گرا و کمال‌طلب بوده است. آفریننده‌ی حکیم در طراحی خلقت انسان به این توانایی‌ها و نیازهای اساسی طبیعی او توجه داشته و راهنمایی‌های را از جنس وی فرستاد تا راه را از چاه بازشناسد و خود را از سقوط و قرار گرفتن در کژراهه‌ها باز دارد.

راهنمایان بشر که گاه در لباس انبیاء بوده و گاه از سنخ اوصیاء و اولیاء، با سخن و سیره‌ی خویش چراغی فرا راه پویندگان حقیقت قرار می‌دهند و زمانی که کانون توجه رهپویان، نقاط روشن و بی‌ابهامی باشد از سوی هدایتگران حقیقی بشر، بی‌تردید به افق‌های رازآلود حقیقت خواهند رسید. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله یکی از این راهنمایان است که به اقرار قرآن کریم کامل‌ترین راهنما و الگویی نیکو برای جهانیان بوده و خواهد بود؛ «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» و «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ...».

روشن است که در کرانه‌ی کلام و کردار پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله می‌توان به آرامش

فردی و اجتماعی رسید و با تعمق در زوایای رفتاری آن حضرت به ترسیم کامل‌ترین الگوی رفتاری، اخلاقی، سیاسی و... پرداخت و آن‌گاه با نزدیک شدن به اسوه‌ی مورد نظر، جامعه را به مدل مطلوب نزدیک ساخت.

نوشتار حاضر با بهره‌مندی از منابع اولیه‌ی شیعی و اهل سنت و چینش قطعات تاریخی و گزارش‌هایی که در کتب متعدد به آن‌ها اشاره شده و به دور از دسیسه‌های سیاسی بوده، به ترسیم این الگو می‌پردازد. گرچه نویسنده نیز اعتقاد به معتبر نبودن برخی منابع اولیه دارد و تأثیر بی‌رحمانه‌ی تازیانه‌ی سیاست بر گونه‌ی تاریخ، اخلاق و تربیت اسلامی را نادیده نمی‌گیرد، اما با این استدلال که موضوع پژوهش حاضر کمتر جنبه‌ی سیاسی دارد، وارد عرصه‌ی تحقیق شده است. در واقع از یک سو شخصیت اصلی نوشتار حاضر یعنی پیامبر اعظم ﷺ مورد اتفاق فریقین است و از سویی بار فرعی موضوع نیز بر دوش زنان است نه مسایل اختلافی فرقه‌ای و به عبارتی مباحث سیاسی و کلامی و فِرَق. گفتنی است مباحث زنان نیز در طول تاریخ به عنوان حربه‌ای در دست سیاست بوده و از فضای سیاسی پیرامون تأثیر می‌گرفته و ما مواردی را که احتمال چنین تأثیر و تأثری بر آن‌ها می‌دادیم، با در نظر گرفتن جوانب، بیان کرده و یا حذف نمودیم. امید است با این تلاش ناچیز، بخشی از ناگفته‌ها را برای نسل و عصر امروز و فردا بیان کنیم.

ناهید طیبی

بهمن ۱۳۸۵

سال پیامبر اعظم ﷺ